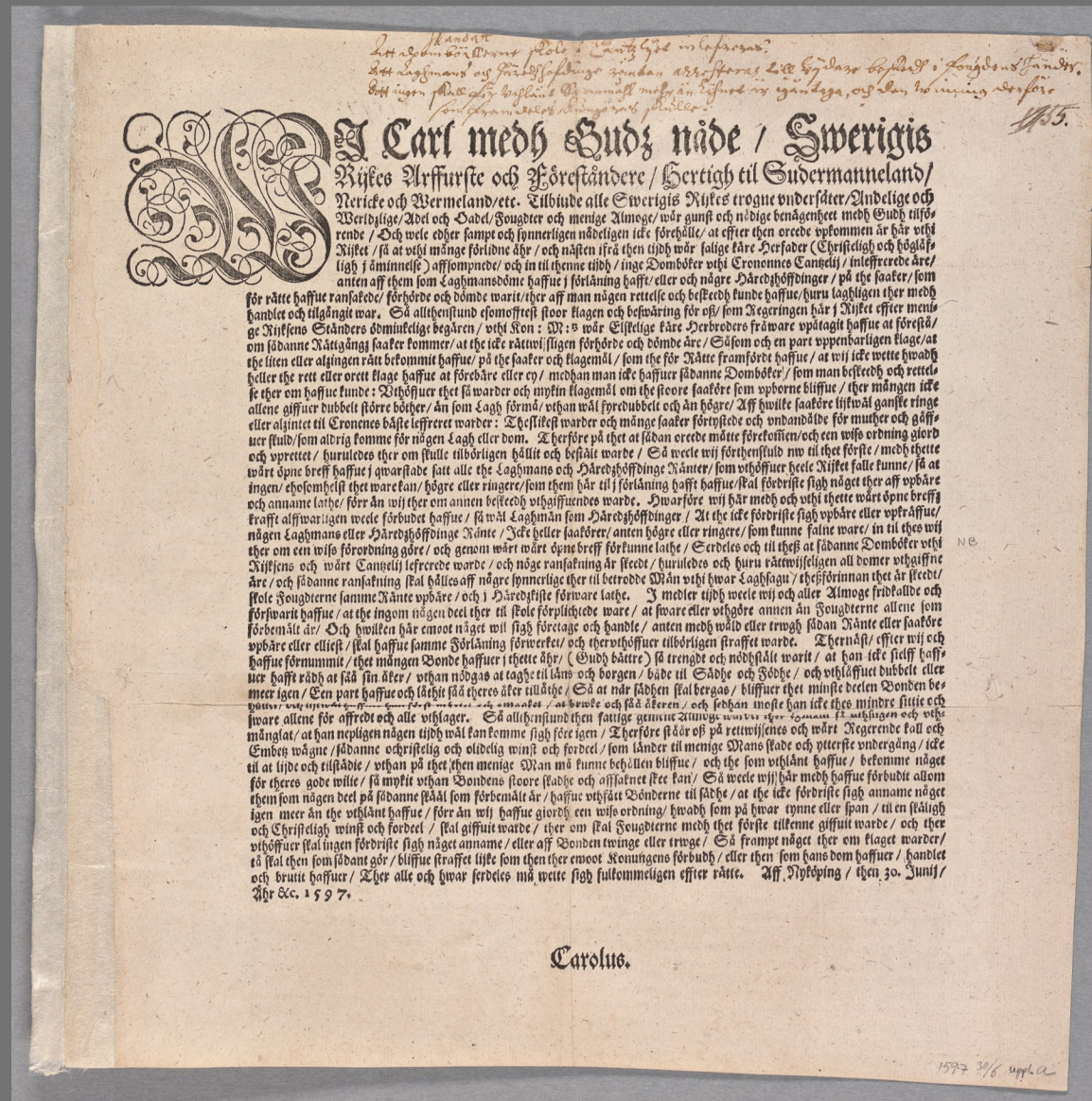

/ Karl

Wi Carl medh Gudz nåde, Swerigis Rijkets Arffurste och Föreståndere, Hertigh ...

Carolus.

SOT // 82Aa 14/1 Ligg. Fol. F1700 Bland. / Kungl. förordningar - 1599 / Exemplar A

Tillkomstår 1597

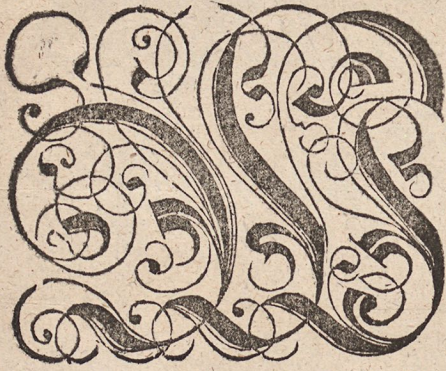
Digitaliserad år 2016

National Library of Sweden

Mandat
Latt ad om för Örnens Råde i Santskyt i hofvaras.
Latt laghman och färdhögdinge zindan arrostoras till hysdazs boplat i fougden i Landt.
Latt ingen skal för hyslans Örnemål misstänks i Rådhuset i gändaga, och han ho i mung dorfor
för hvar målet i Rådhuset i hyslans.

155.

Carl medh Gudz nåde / Sverigis

Rikes Arffurste och Høreståndere / Hertigh til Sudermanneland /

Nericke och Wermeland/ etc. Tilbiude alle Sverigis Rikes trogne vnderfater / Andelige och

Weridlige / Adel och Sadel / Fougdtier och menige Almoge / wår gunst och nådige benågenheet medh Gudh tilførende / Och wele edher sampt och synnerligen nådeligen icke förhålle / at effter then orede vptommen är här vthi Riket / så at vthi många förlidne år / och nästen ifrå then tidh wår salige kære Hersader (Christeligh och högslåsligh i åminnelse) aff sompnede / och in til thenne tidh / inge Domböcker vthi Cronones Canselij / inlefrerede äre / anten aff them som Laghmansdöme haffue i förlåning haffe / eller och någre Håredzhögdinge / på the saaker / som för rätte haffue ransakede / förhörde och dömdo warit / ther aff man någon rettelse och beskedh kunde haffue / huru laghliggen ther medh handlet och tilgånge war. Så allthenstund esomoffrest stoor klagen och beswåring för oss / som Regeringen här i Riket effter menige Rikhsens Stånders ödmükelige begären / vthi Kon : M : s wår Elskelige kære Herbroders fråwåre vpåtagit haffue at förestå / om sådanne Rättgång saaker kommer / at the icke rättwifligen förhörde och dömdo äre / Såsom och en part vppenbarligen klage / at the liten eller alzingen rätt bekommit haffue / på the saaker och klagemål / som the för Rätte framfördt haffue / at wij icke wette hwadh heller the rett eller orett klage haffue at förbåre eller cy / medhan man icke haffuer sådanne Domböcker / som man beskedh och rettelse ther om haffue kunde : Vthöffuer thet så warder och mytin klagemål om the stoor saaköre som vborne bliffue / ther mången icke allene giffuer dubbelt störr böcker / än som Lagh förmå / vthan wål fyredubbelt och än högre / Aff hwilke saaköre listwål ganste ringe eller alzintet til Cronones bäste lefreret warder : Theslifest warder och många saaker förtystede och vndandälde för muthet och gaffuer skuld / som aldrig komme för någon Lagh eller dom. Thersfore på thet at sådan orede måtte företomien / och een wifs ordning giord och vpretet / huruledes ther om skulle tilböriligen hållit och bestält warde / Så weele wij förthenskuld nw til thet förste / medh thete wårt öpne breff haffue i qwarstade satt alle the Laghmans och Håredzhögdinge Rånter / som vthöffuer heele Riket falle kunne / så at ingen / ehosomhelst thet ware kan / högre eller ringere / som them här til i förlåning haffe haffue / skal fördrifte sigh något ther aff vpbåre och anname lathe / förr än wij ther om annen beskedh vthgiffuendes warde. Hwarfore wij här medh och vthi thete wårt öpne breff krafft alffwarligen weele förbudet haffue / så wål Laghman som Håredzhögdinge / At the icke fördrifte sigh vpbåre eller vptråffue / någon Laghmans eller Håredzhögdinge Rånte / Jete heller saakörer / anten högre eller ringere / som kunne salne ware / in til thes wij ther om een wifs förordning göre / och genom wårt wårt öpne breff förkunne lathe / Serdeles och til thet at sådanne Domböcker vthi Rikhsens och wårt Canselij lefrerede warde / och någre ransakning är skeedt / huruledes och huru rättwifseligen all domer vthgiffne äre / och sådanne ransakning skal hållas aff någre synnerlige ther til betrodde Mån vthi hwar Laghsagu / thesforinnan thet är skeedt / skole Fougdtierne samme Rånte vpbåre / och i Håredzhögdinge förwåre lathe. I medler tidh weele wij och aller Almoge fridkallde och förswarit haffue / at the ingom någon deel ther til skole förplichede ware / at sware eller vthgöre annen än Fougdtierne allene som förbemålt är / Och hwilken här emoot något wil sigh företage och handle / anten medh wåld eller trwagh sådan Rånte eller saaköre vpbåre eller elliest / skal haffue samme Förlåning förverket / och ther vthöffuer tilböriligen straffet warde. Thernåst / effter wij och haffue förnummit / thet mången Bonde haffuer i thete år / (Gudh bättre) så trengde och nödhstält warit / at han icke sielff haffuer haffe rådth at såå sin åker / vthan nödgas at taghe til låns och borgen / både til Sådhe och Jödhe / och vthläffuet dubbelt eller meer igen / Een part haffue och låchit såå thes åker tillåche / Så at när sådhen skal bergas / bliffuer thet minste deelen Bonden beswåre allene för affrede och alle vthlager. Så allthenstund then fattige gemene Almoge wårer ther som man sielighen och vthi månglat / at han nepligen någon tidh wål kan komme sigh före igen / Thersfore står oss på rättwifselenes och wårt Regerende kall och Embes wågne / sådanne ochristelig och olidelig winst och fordeel / som lånder til menige Måns skade och ytterste vndergång / icke til at lijde och tilstadie / vthan på thet / then menige Mån må kunne behållen bliffue / och the som vthlånt haffue / bekomme något för thes gode wille / så mykit vthan Bondens stoor skadhe och affsaknet skee kan / Så weele wij här medh haffue förbudt allom them som någon deel på sådanne skåål som förbemålt är / haffue vthfått Bønderne til sådhe / at the icke fördrifte sigh anname något igen meer än the vthlånt haffue / förr än wij haffue giordh een wifs ordning / hwadh som på hwar tynne eller span / til en skåligh och Christeligh winst och fordeel / skal giffuit warde / ther om skal Fougdtierne medh thet förste tillenne giffuit warde / och ther vthöffuer skal ingen fördrifte sigh något anname / eller aff Bonden twinge eller trwage / Så frampt något ther om klaget warder / så skal then som sådant gör / bliffue straffet lifte som then ther emoot Konungens förbudh / eller then som hans dom haffuer / handlet och brutit haffuer / Ther alle och hwar serdeles må weite sigh fullkommeligen effter rätte. Aff Nyköping / then 30. Junij / Åhr 800. 1597.

Carolus.

1597 30/6 uppl. a

1597